

Медична статистика

(синонім: санітарна статистика, статистика в медицині і охороні здоров'я, медико-санітарна статистика, статистичний метод в медицині та охороні здоров'я)

галузь статистики, яка вивчає явища і процеси в галузі здоров'я населення і охорони здоров'я. Основними завданнями М. с. є розробка спеціальних методів дослідження масових процесів та явищ в медицині і охороні здоров'я; виявлення найбільш істотних закономірностей і тенденцій здоров'я населення в цілому і в різних групах (вікових, статевих, професійних та ін.) у взаємозв'язку з конкретними умовами і способом життя: вивчення та оцінка стану і динаміки розвитку мережі, діяльності установ охорони здоров'я і медичних кадрів.

Основою М. с. є загальна теорія статистики і математична статистика. Важлива роль у розвитку теорії і практики М. с. належить математики, кібернетики, інформатики, обчислювальної техніки, автоматизованих систем обробки інформації (див.

управліннясистемаАвтоматизированнаяІнформатика Кібернетика Математичні методи).

Практика М.с. ґрунтується на загальнодержавній системі обліку і звітності, прийнятих в СРСР (див. медична Документація). Найважливішими технічними засобами М.с. є сучасні обчислювальна техніка. засоби зв'язку, передачі, зберігання і відображення інформації.

В медичній статистиці виділяють наступні основні розділи: загальна теорія і методи; статистика здоров'я населення; статистика охорони здоров'я; застосування методів М.с. в управлінні, в клінічних, лабораторних, експериментальних дослідженнях.

Загальна теорія і методи М. с. включають методологію медико-статистичного дослідження, т. е. сукупність специфічних наукових методів і прийомів збору, обробки, аналізу та оцінки медико-статистичної інформації. Основними методами статистичних досліджень є статистичне спостереження (включаючи методи планування і організації); групування та зведення матеріалів спостереження; методи первинної статистичної обробки даних (обчислення похідних величин - середніх та відносних, критеріїв їх достовірності); метод вибіркового медико-статистичного дослідження, включаючи оцінку репрезентативності (показності) вибіркового даних; методи математико-статистичного аналізу: статистична оцінка значущості відмінностей порівнюваних показників, дослідження і оцінка зв'язків і взаємозалежностей, дослідження динаміки явищ і процесів, статистичне планування експерименту, прогнозування, багатовимірний статистичний аналіз, графічний аналіз та ін.

Медико-статистичне дослідження включає п'ять самостійних, але взаємопов'язаних етапів: 1) планування дослідження (формулювання мети, розробка завдань, програми і плану дослідження); 2) статистичне спостереження (збір матеріалу для його подальшої статистичної обробки); 3) статистична групування та зведення матеріалів спостереження; 4) первинна статистична обробка даних; 5) науково-статистичний аналіз, графічне і літературне оформлення результатів дослідження. Незважаючи на наявність етапів, медико-статистичне дослідження являє собою єдину, органічно зв'язане ціле, в основі якого лежить цілісний, системний підхід до досліджуваного об'єкта.

Об'єктом медико-статистичного дослідження є масові процеси, що відбуваються серед населення, у сферах надання медичної допомоги та проведення санітарно-протиепідемічних заходів, аналіз яких дозволяє розкрити і охарактеризувати кількісно закономірності та особливості здоров'я населення в цілому і складових його груп, розвиток і перебіг хвороб серед різних груп населення, діяльність органів та установ охорони здоров'я.

Статистика здоров'я населення розробляє специфічні методи і прийоми збору, обробки, аналізу та оцінки медико-статистичної інформації про процеси і явища, що характеризують стан і динаміку здоров'я населення, його якісно однорідних груп у зв'язку з конкретними соціальними, економічними і природними умовами: демографічні процеси (див.

Демографія Демографічні показники) Фізичний розвиток Захворюваність населення, тимчасова непрацездатність, Інвалідність та ін

Статистика охорони здоров'я створює специфічні методи і прийоми збору, обробки, передачі, зберігання, аналізу і оцінки інформації про стан і зміни мережі закладів та органів охорони здоров'я, їх діяльності, кадрів охорони здоров'я, медико-санітарного майна та ін.

Важливе місце в М. с. наймають фактичні медико-статистичні дані, регулярно збираються, обробляються, аналізуються і використовуються у повсякденному оперативній роботі установами й органами охорони здоров'я, а також направляються в строго встановленому порядку підлеглості у вигляді спеціальних документів державної медичної звітності. З цієї метою в системі охорони здоров'я створена медико-статистична служба, низовою ланкою якої є кабінети медичного обліку і статистики медичних установ. Головним завданням цієї служби є забезпечення закладів та органів охорони здоров'я достовірною, повною і своєчасною інформацією.

Одним з важливих напрямків М.с. служить розробка науково обґрунтованих критеріїв (показників) стану здоров'я населення та діяльності установ і органів охорони здоров'я, а також систем таких критеріїв (показників), які можуть бути використані в процесі управлінської роботи з метою об'єктивної оцінки складаються конкретних ситуацій (лікарської діяльності, діяльності конкретних установ, їх груп і т.д.), їх планування та прогнозування.

Важливими медико-статистичними показниками є показники здоров'я населення (смертність, захворюваність та ін.), показники, що характеризують роботу лікувально-профілактичних установ (міської поліклініки (Поліклініка) дитячої поліклініки (Дитяча поліклініка) жіночої консультації (Жіноча консультація) стоматологічної поліклініки, лікарні (Лікарня) пологового будинку (Пологовий будинок) швидкої медичної допомоги (Швидка медична допомога) і ін), санітарно-профілактичних, аптечних та інших медичних закладів (підрозділів).

Медико-статистичні показники періодично переглядаються у відповідності з новими завданнями охорони здоров'я, розвитком медичної науки і практики, технічної оснащеності служб охорони здоров'я.

Бібліогр.: Камінський Л. С. Статистична обробка лабораторних і клінічних даних. Застосування статистики в науковій і практичній роботі лікаря, Л., 1964; Мерков А. М. і Поляків К. Е. Санітарна статистика, Л., 1974; Механізація і автоматизація обробки статистичної інформації в медицині і охороні здоров'я, під ред. К. Е. Полякова, Л., 1976, бібліогр.: Случанко В. С. і Церковний Р. Ф. Статистична інформація в управлінні установами охорони здоров'я, М., 1983; Статистичні методи дослідження в медицині та охороні здоров'я, під ред. К. Е. Полякова, Л., 1971; Керівництво з соціальної гігієни та організації охорони здоров'я, під ред. Ю. П. Лісіцина, т. 1, с. 200, М., 1987; Шиган Е. Н. Методи прогнозування і моделювання в соціально-гігієнічних дослідженнях, М., 1986. бібліогр.

1. Мала медична енциклопедія. - М.: Медична енциклопедія. 1991-96 рр. 2. Перша медична допомога. - М.: Велика Російська Енциклопедія. 1994 р. 3. Енциклопедичний словник медичних термінів. - М.: Радянська енциклопедія. - 1982-1984 рр..